

редбачає закріплення теоретичного матеріалу та приросту знань. Їх сутність полягає в тому, що студентам пропонується ряд констатацій (лаконічні витримки змісту понять — а не визначення на зразок термінологічного словника!), на які необхідно знайти відповідь на основі попередньо вивченого навчального матеріалу та наявних знань.

Моделювання тематичних інтелектуальних тренінгів передбачає опрацювання навчального матеріалу, передбаченого робочою програмою курсу та пошук вірної відповіді на запит тренінгу завдяки інтелекту (знання та оцінка ситуації), а не за допомогою літератури, шпаргалок, дублювання відповіді іншого студента тощо. Інтелектуальний тренінг має враховувати базові знання, навички, вміння, досвід, логічне мислення.

Доцільно ввести в плани робочих навчальних програм з дисциплін «Політологія» та «Соціологія» пункту «Тренінгові методи навчання» та рекомендувати їх використання викладачам у навчальному процесі.

Література

1. *Терещенко Н. В.* Методична розробка інтелект-карти в процесі вивчення дисципліни «Політологія» // Індивідуалізація навчального процесу як провідна складова модернізації вищої економічної освіти. (Зб. мат-лів науково-методичної конф. 31 січня — 2 лютого 2006 р. У 2-х томах: Т. 2. — К.: КНЕУ; 2006. — С. 331—332.

С. І. Терещенко, канд. філол. наук, доц.,
кафедра української мови та літератури

ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ ЯК ЗАСІБ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ

Культура спілкування фахівця передбачає не тільки знання норм сучасної української літературної мови. Мовна компетенція особистості залежить передусім від знання особливостей мовної системи, яка являє собою концентрацію всього досвіду розвитку нації і відбиває своєрідність її менталітету.

Фразеологія як невід'ємна частина словникового фонду збагачує лексикон мовця, дозволяє розширити його уявлення про особливо-

сті формування національної свідомості, тобто відбиває мовну картину світу в її розвитку, взаємодії з іншими мовами й культурами.

Використання фразеологізмів надає мові виразності, образності, національного забарвлення, тобто індивідуальної неповторності. За особливою природою номінації ці одиниці здатні передавати такі відтінки значень, які не можна передати словом: *молодець проти овець, а проти молодця і сам вівця; мудрі, як змії, і кроткі, як голуби; на всякий чмих не наздоровкаєшся*.

Вивчаючи в курсі «Українська словесність» фразеологію, розглядаємо фразеологізми як засіб оптимізації професійного спілкування, зосереджуємо увагу студентів на різних поглядах лінгвістів щодо мовної суті цих одиниць, на їх стильових можливостях, на закономірностях лексичної і граматичної сполучуваності фразеологізмів з іншими одиницями тексту.

Неврахування особливостей фразеологічних одиниць призводить до таких помилок:

— порушення компонентного складу фразеологізмів: *грати важливу роль* замість *відігравати важливу роль*, *приймати участь* замість *брати участь*;

— мовної надлишковості у реченнях з фразеологічними одиницями: *цілий день сидіти, склавши руки й нічого не робити* замість *цілий день сидіти, склавши руки* (бо нічого не робити і є сидіти, склавши руки);

— порушення лексичної сполучуваності, тобто сполучуваності фразеологізма зі словом: *із свіжих рук дізнатися* (помилка в тому, що цей фразеологізм сполучається з іншим словом — *із перших рук дізнатися*);

— порушення норм граматичного керування: *знайти шлях у серце* замість *знайти шлях до серця*, *підібрати ключ* замість *підібрати ключа*;

— неправильний переклад стійких сполучень слів українською мовою: *ні душі* (у російській *ни души*) замість *ні лялечки* або *хоч би тобі лялечка*, *два чоботи пара* (у російській мові *два сапога пара*) замість *обоє рябоє*.

Навчальні завдання з фразеології повинні бути спрямовані також на розрізнення фразеологічних одиниць і вільних словосполучень, на знання етимології фразеологізмів, на використання їх у різних жанрах публічної мови, на формування умінь найдодільнішого добору фразеологізмів з урахуванням стильових характеристик тексту.

Важливо зосередити увагу студентів на синонімічному багатстві українських фразеологізмів, напр.: *шевець знай своє шевство*,

а в кравецтво не мішайся; як не коваль, то й рук не погань; знай, козо, своє стойло; не літай, вороно, у чужі хороми. Звертаємо увагу студентів і на здатність фразеологічних одиниць до трансформації, що приводить до нового розуміння їх значення, надає висловлюванню певних емоційних відтінків, напр.: *виборці зубами увертюри виклацують* (пор. зубами клацати), *плюньте мені в ліве око, якщо вони* (кандидати) *не обіцяли всім підряд в обмін на голоси показати кіз у золоті* (пор.: *плювати в очі*).

Отже, фразеологічні одиниці різних типів можуть стати одним з оптимальних засобів вираження думки, її увиразнення, вони надають висловлюванню емоційності, допоможе поживавити спілкування, роблять його оригінальним.

Т. О. Терещенко, проф.,
Ф. П. Романюк, доц.,
кафедра ЕММ

ФУНДАМЕНТАЛЬНА ОСВІТА ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ПІДГОТОВКИ ЕКОНОМІСТІВ

Перехід до істотних змін в освіті і умовах праці, до різних шляхів становлення фахової кар'єри вимагає більш широкого застосування інноваційних методів навчання.

Інноваційні методи навчання в університеті забезпечують високу якість за умови суттєвого збільшення інформації загалом та розширення спектру знань фахових дисциплін.

Якість навчання — наріжний камінь формування вітчизняної освіти і основна умова для привабливості зони європейської вищої освіти.

Інноваційні методи навчання охоплюють усі сфери освіти: зміст навчання, його організацію та послідовність у часі, методи викладання навчального матеріалу на лекційних заняттях, методи проведення семінарських, практичних занять, методи проведення лабораторних робіт, форми та методи контролю знань студентів.

Інноваційні методи навчання в університеті повинні забезпечити високу якість освіти. Основні аспекти якості університетської освіти:

— академічність із сумісністю до довгострокової можливості працевлаштування;